

Digitálna
koalícia

DIGITÁLNA BUDÚCNOSŤ

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Inteligentné energetické systémy

Peter Balco, Pavel Homola

Dátum : 23.1.2025

Agenda

1. Ciele seminára vo väzbe na RIS3 2021+

Špecifiká DT pre prioritnú oblasť **Inteligentné energetické systémy (IES)**

- a) existujúce ohrozenia, urgentnosť ich riešenia formou DT
- b) hlavné zmeny vyvolané realizáciou DT

3. Šesť pilierov transformácie prioritnej oblasti

4. Digitálne a zelené zručnosti pre kľúčové povolania prioritnej

5. Zhrnutie cieľov seminára – odporúčenia ďalšieho postupu

Ciele seminára vo väzbe na RIS3 2021+

Transformačný cieľ RIS3 2021+ pre prioritnú oblasť Inteligentné energetické systémy (IES)

- ❑ Urýchliť prechod k efektívnejšiemu a ekologickejšiemu energetickému mixu
- ❑ Vytvorenie súboru **nástrojov** na prevádzku distribučných sústav a sietí, **ktoré obslúžia veľké počty výrobcov a odberateľov pri maximalizácii spoľahlivosti a hospodárnosti prevádzky a efektívnosti trhu s energiou**, nielen v elektroenergetike, ale aj v plynárenstve, teplárenstve a vodárenstve

https://www.health.gov.sk/Zdroje/?Sources/veda_vyskum_vyvoj/Suhrnna-sprava-z-procesu-EDP.pdf

Na seminári sa v súvislosti s transformačným cieľom budeme zaoberať možnosťami malých a stredných podnikov a VS na prechod k efektívnejšiemu a ekologickejšiemu energetickému mixu formou nasadzovania inteligentných sietí a integráciou obnoviteľných zdrojov energií

Ciele seminára vo väzbe na Transformačný cieľ IES

- ❑ Pochopenie špecifík DT pre energetický manažment s použitím inteligentných energetických systémov na úrovni procesov, dát, technológie a organizačného zabezpečenia,
- ❑ Pochopenie konceptu rámcov digitálnych a zelených zručností a možností jeho použitia v súvislosti s kontinuálnym procesom DT súvisiacej s implementáciou IES
- ❑ Cestovná mapa pre DT energetického manažmentu podniku alebo organizácie VS prostredníctvom IES

Špecifiká digitálnej transformácie pre Inteligentné energetické systémy

***Existujúce ohrozenia,
urgentnosť ich riešenia***

Existujúce ohrozenia

- Vyššie prevádzkové náklady,
- Konkurenčná nevýhoda,
- Problém s plnením regulačných opatrení,
- Nesplnené ciele udržateľnosti,
- Znížená odolnosť voči kolísaniu trhu,
- Údajová slepota,
- Zvýšená uhlíková stopa,
- Premeškané príležitosti na inováciu,
- Dlhšia návratnosť investícií.

Ktoré ohrozenia v súvislosti s energiami riešite vo vašej organizácii ?
(Skúste uviesť nejaký príklad ...)

Ktoré ohrozenia vám v zozname chýbajú ?

- Vyššie prevádzkové náklady
- Konkurenčná nevýhoda,
- Problém s plnením regulačných opatrení,
- Nesplnené ciele udržateľnosti,
- Znížená odolnosť voči kolísaniu trhu,
- Údajová slepota,
- Zvýšená uhlíková stopa,
- Premeškané príležitosti na inováciu,
- Dlhšia návratnosť investícií.

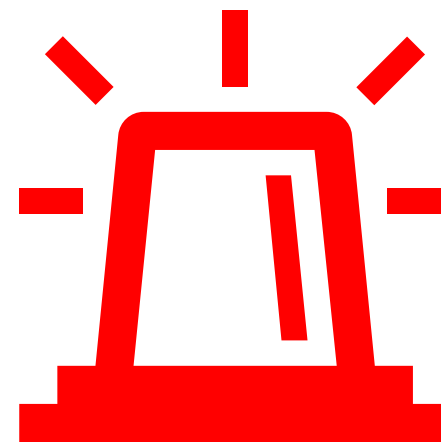

Urgentnosť riešenia

Priority pre riešenie vyššie uvedených rizík sa môžu líšiť v závislosti od:

- Odvetvia,
- Výrobného profilu podniku alebo organizácie VS,

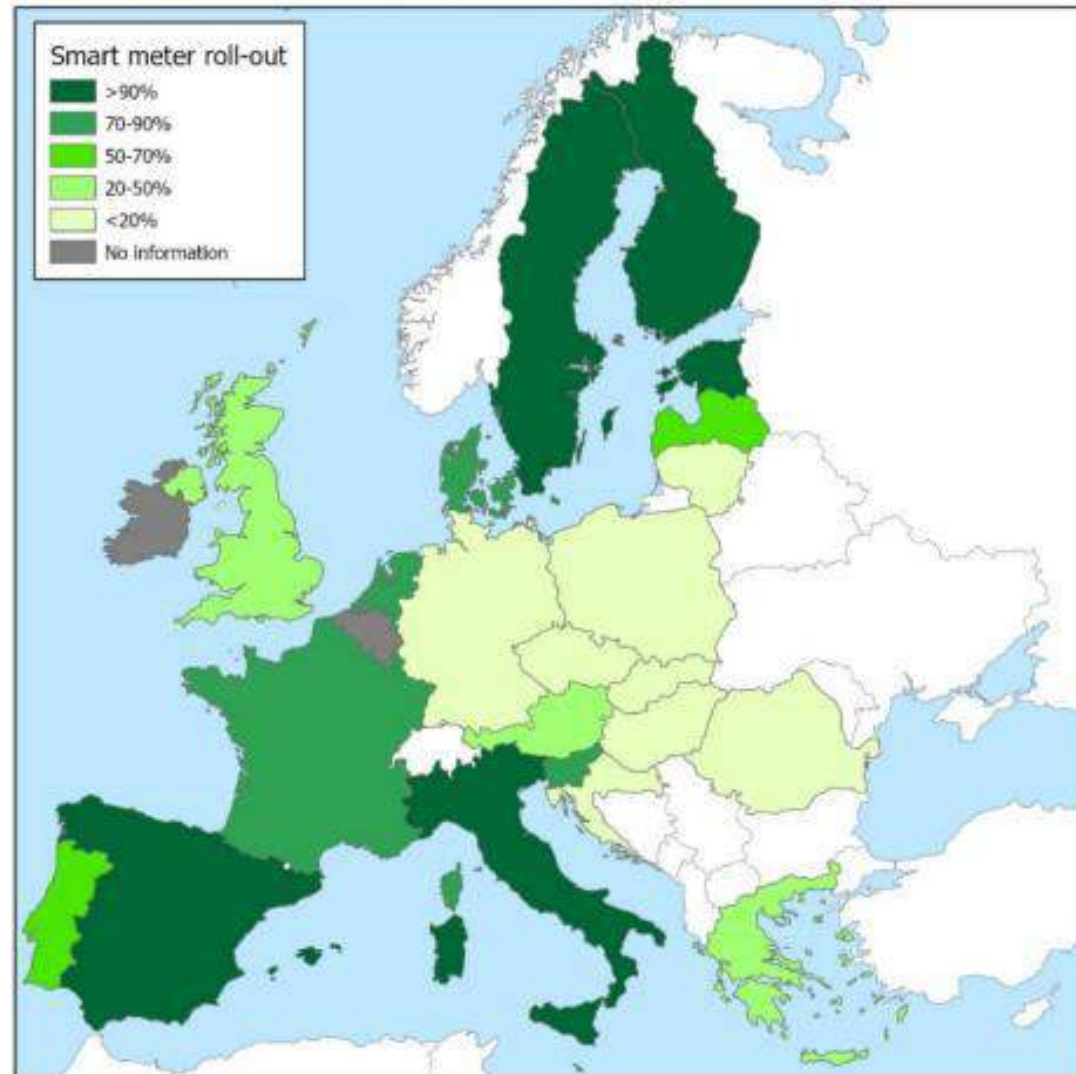
Pre všetky diskutované riziká platí, že sú akútne už v súčasnosti, teda je ich potrebné riešiť urgentne.

Urgentnosť

Používate Smart Meter ?

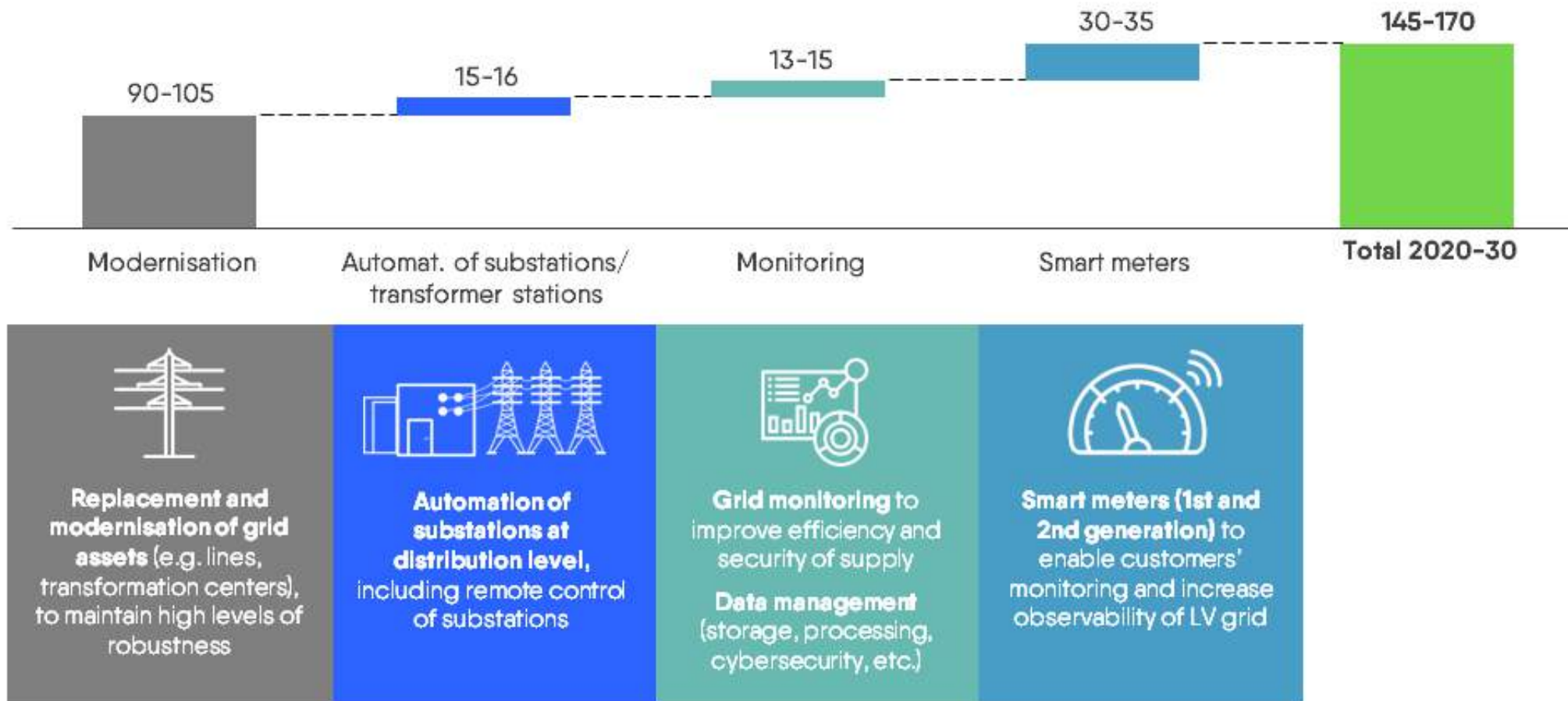
Smart Meter Roll-outs in the EU + UK

Source: (Vitiello, Andreadou, Ardelean, & Fulli, 2022) based on data from Benchmarking Smart Metering Deployment in the EU-28, Final Report. March 2020. Available online: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b397ef73-698f-11ea-b735-01aa75ed71a1/language-en>

Urgentnosť => Objem plánovaných investícií EU

(nominal €bn; 2020-30)

Source: *Connecting the dots: Distribution grid investment to power the energy transition* - Eurelectric – Powering People. Available at <https://www.eurelectric.org/connecting-the-dots>

Špecifiká digitálnej transformácie pre Inteligentné energetické systémy

***Hlavné zmeny vyvolané realizáciou
digitálnej transformácie***

Zavádzanie Inteligentných energetických systémov (IES) predstavuje jednu z alternatív pre adresovanie ohrození vyplývajúcich z energetického manažmentu ...

- Vyššie prevádzkové náklady
- Konkurenčná nevýhoda,
- Problém s plnením regulačných opatrení,
- Nesplnené ciele udržateľnosti,
- Znížená odolnosť voči kolísaniu trhu,
- Údajová slepota,
- Zvýšená uhlíková stopa,
- Premeškané príležitosti na inováciu,
- Dlhšia návratnosť investícií.

**Aké sú hlavné
atribúty/komponenty IES ?**

.....

**Aké sú hlavné zmeny vyvolané
zavádzaním IES ?**

Hlavné atribúty IES

- ❑ **Monitorovanie v reálnom čase** - nepretržitý zber údajov z rôznych zdrojov, vrátane inteligentných meračov a senzorov, s cieľom posúdiť tok energie a vzorce využívania.
- ❑ **Pokročilá analytika (Advanced Analytics)** - využitie analýzy údajov a algoritmov na prijímanie informovaných rozhodnutí na základe údajov v reálnom čase.
- ❑ **Automatizácia** - implementácia automatizovaných riadiacich systémov, ktoré dokážu prispôbiť operácie na základe údajov o údajoch, aby sa zvýšila efektívnosť a spoľahlivosť.
- ❑ **Vzájomná konektivita** - integrácia rôznych zdrojov energie (obnoviteľných a neobnoviteľných) a technológií, čo umožňuje bezproblémovú komunikáciu a riadenie v rámci siete.
- ❑ **Reakcia na dopytu** (Demand response) - schopnosť upraviť spotrebu energie spotrebiteľa v závislosti od podmienok dodávky, čím pomáha vyrovnať zaťaženie siete a znižovať špičkový dopyt.

Hlavné atribúty IES

- ❑ **Optimalizácia zdrojov** - efektívne riadenie energetických zdrojov s cieľom minimalizovať plytvanie a maximalizovať výstup, vrátane využitia systémov na skladovanie energie.
- ❑ **Decentralizácia** - podpora distribuovanej výroby energie (ako solárne panely), ktorá umožňuje lokalizovanú výrobu energie, čím sa znižuje závislosť od centralizovaných zariadení.
- ❑ **Odolnosť** - vylepšená schopnosť odolať poruchám a zotaviť sa z nich, čím sa zabezpečí konzistentný prísun energie aj počas nepriaznivých podmienok.
- ❑ **Udržateľnosť** - podpora postupov šetrných k životnému prostrediu a integrácia obnoviteľných zdrojov energie na zníženie uhlíkovej stopy.
- ❑ **Zapojenie spotrebiteľov** do správy energie prostredníctvom aplikácií a platforiem, ktoré ponúkajú prehľad o ich spotrebe a podporujú správanie šetriace energiu.
- ❑ **„Smart greed“ technológie** - začlenenie prvkov inteligentnej siete, ako sú inteligentné merače, senzory a automatizované systémy odozvy dopytu na zlepšenie komunikácie a efektívnosti.

Zmeny umožnené implementáciou IES

Nutnosť Implementovať!

IES atribúty

Monitorovanie v reálnom čase
Advanced Analytics
Automatizácia
Vzájomná konektivita
Reakcia na dopytu
Optimalizácia zdrojov
Odolnosť Udržateľnosť
Zapojenie spotrebiteľov
„Smart greed“ technológie.

Hlavné zmeny

Zvýšená efektivita a produktivita

Optimalizácia procesov
Správa zdrojov

Úspora nákladov

Úspora energie
Prevádzkové náklady

Prevádzková odolnosť

Energetická bezpečnosť
Disaster Recovery energie.

Udržateľnosť a súlad s predpismi

Redukcia uhlíkovej stopy
Súlad s predpismi

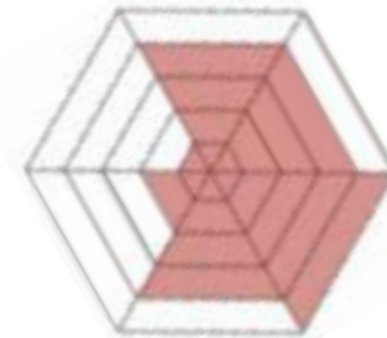
Zlepšená konkurenčná výhoda

Inovácie
Spokojnosť zákazníkov

Zlepšené rozhodovanie

Štatistiky založené na údajoch/AI
Prediktívna údržba

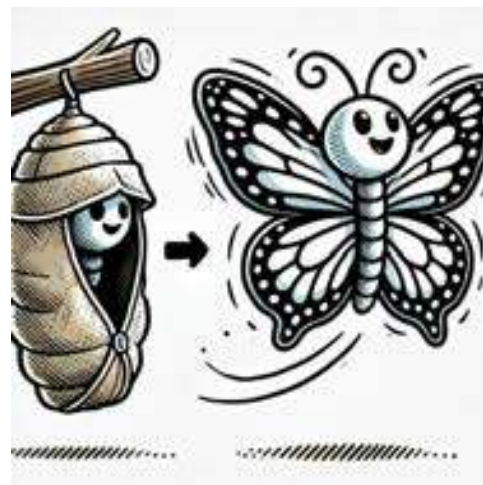

Dobre zvládnutá transformácia

Nezvládnutá transformácia

Optimalizácia vs. Transformácia

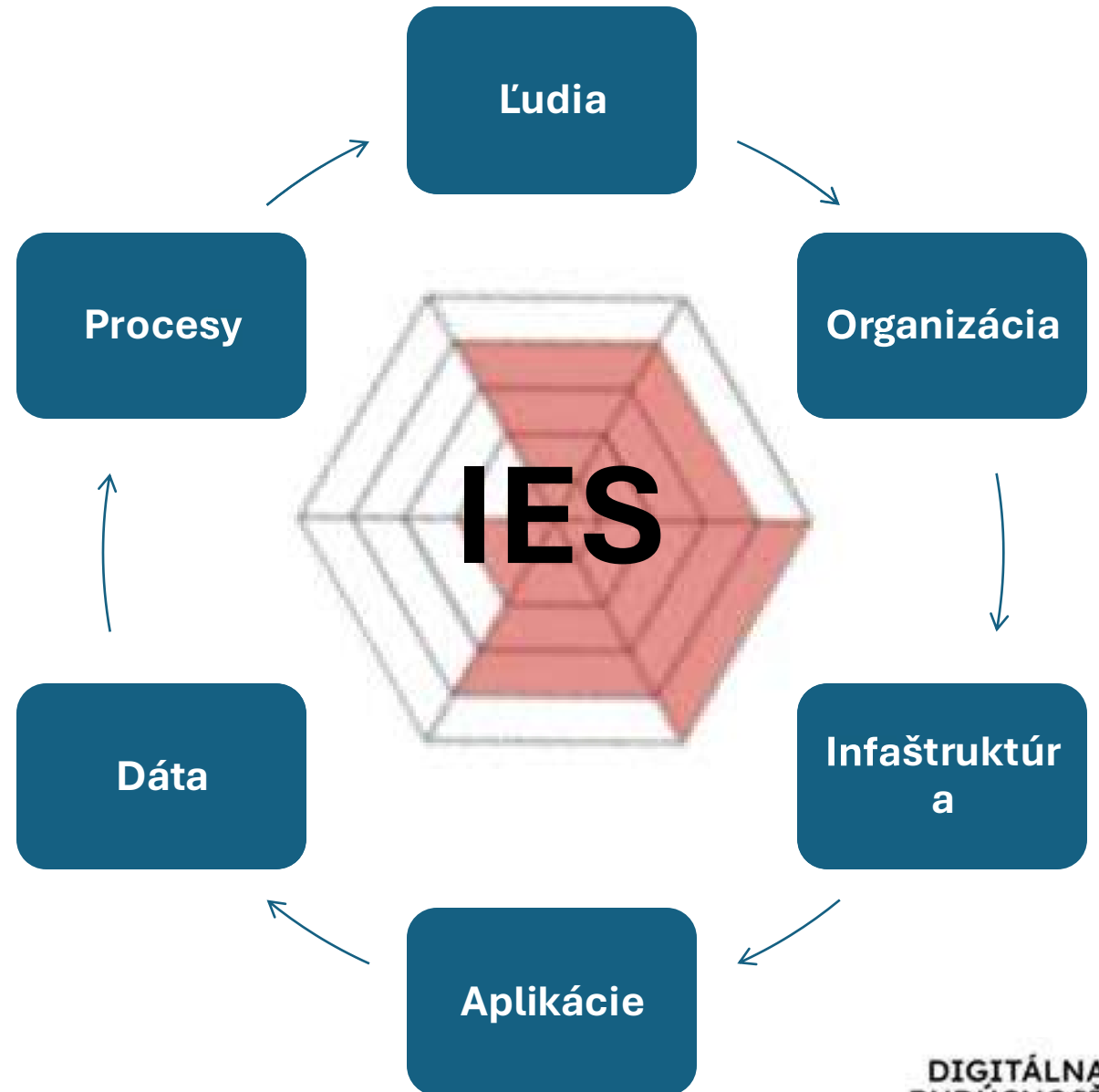

**Šesť pilierov transformácie
prioritnej oblasti**
Inteligentné energetické systémy

Šesť pilierov transformácie

- ❑ Všetkých šesť pilierov digitálnej transformácie je navzájom prepojených.
- ➔ ❑ Zmena procesov je závislá od toho, ako sa využívajú dáta, od typu nasadených technológií na ich spracovanie, ako sa menia kompetencie v rámci organizácie a sú ľudia schopní pracovať v zmenenom prostredí.

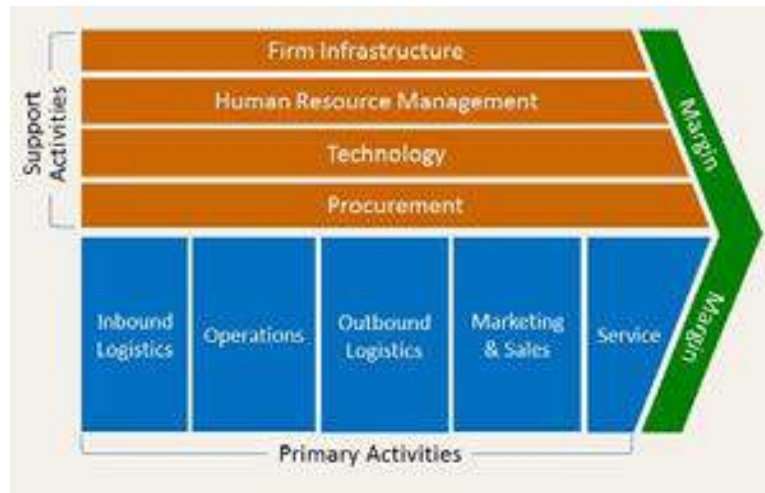
Procesy

- ❑ Implementácia a prevádzka inteligentných energetických systémov v rámci podnikov a VS zahŕňa sériu krokov a posúdení, ktoré zabezpečia, že systémy budú **optimalizované** z hľadiska **úspory energie, nákladovej efektívnosti a udržateľnosti**.
- ❑ Prostredníctvom nasledujúcich procesov môžu podniky a VS efektívne implementovať a riadiť inteligentné energetické systémy.

Procesy

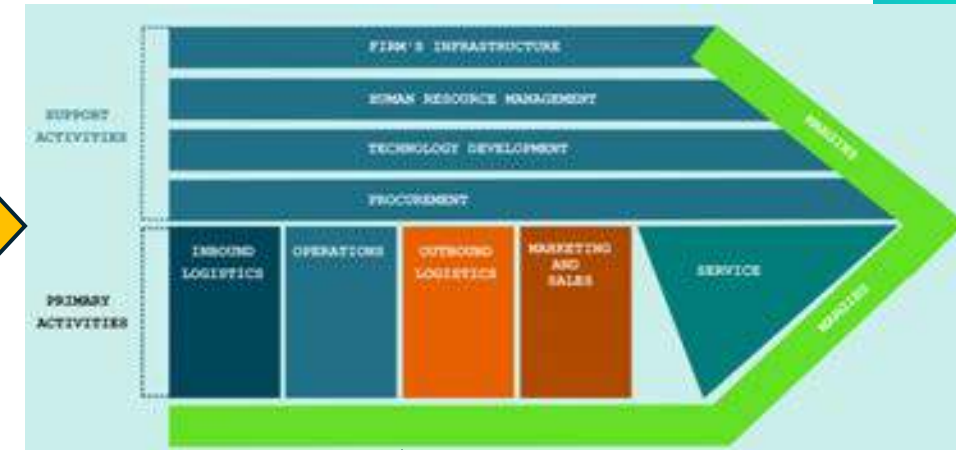
Súčasný stav

Hlavné zmeny

Stav po implementácii IES

Implementácia IES

- Vyhodnotenie súčasného stavu/plánovanie
- Výber technológie
- Finančná analýza a financovanie
- Obstarávanie a dodávka technológií a služieb
- Integrácia a uvedenie do prevádzky

Nové procesy v hodnotovom reťazci

- Prevádzka a údržba IES
- Analýza a správa údajov
- Dodržiavanie regulačných opatrení a reporting
- Krízový plán

Dáta

Zber, analýza a využívanie údajov poskytuje pre podniky a VS priestor:

- na vykonávanie rozhodnutí na základe dát
- implementovať efektívne stratégie manažmentu energií vedúce k:
 - **optimalizácii spotreby,**
 - **zníženiu nákladov,**
 - **udržateľnosti.**

Predpokladom pre úspešnú implementáciu IES je implementácia základných funkcií dátového manažmentu

Aké dataseity potrebné pre implementáciu IES mate k dispozícií...? Aké dataseity podľa vás v zozname

- dáta o spotrebe energii v reálnom čase,
- historické údaje o energii,
- energia na úrovni zariadení,
- dáta o stave životného prostredia,
- údaje o špičkovej spotrebe,
- údaje o nákladoch na energiu,
- metriky energetickej účinnosti,
- dáta o výrobe energie z OZE (obnoviteľné zdroje energie),
- údaje o úsporách energie.

Aplikácie

Portfólio softvérových aplikácií IES pokrýva

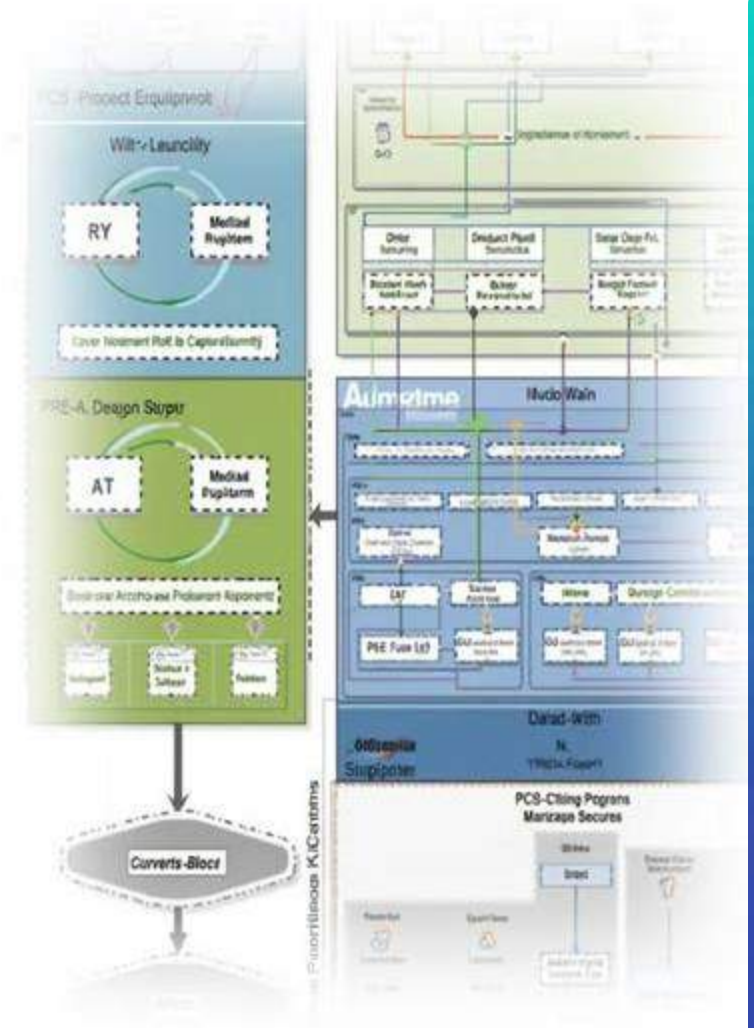
- ❑ analýzu údajov,
- ❑ automatizáciu
- ❑ inteligentné technológie na manažment a optimalizáciu spotreby energie.

Aplikácie

Hlavne architektonické stavebné bloky IES

- ❑ Softvér na správu energie (EMS)
- ❑ Systém energetického manažmentu budov (BEMS)
- ❑ Systémy riadenia odozvy na dopyt (DRMS)
- ❑ Platformy na monitorovanie a analýzu energie
- ❑ Softvér na integráciu obnoviteľnej energie
- ❑ Softvér na energetický audit
- ❑ Systémy riadenia inteligentných sietí (smart grid)

Infraštruktúra

- ❑ Systémy na výrobu resp. premenu energií
- ❑ Systémy na rozvod a distribúciu energií
- ❑ Systémy na skladovanie energií
- ❑ Systémy na meranie, monitoring a riadenie tokov energií energetických zariadení a spotrebičov energií
- ❑ Systémy na obchodovanie s energiami na trhu

Infraštruktúra - Príklad IES: SMART budova, škola

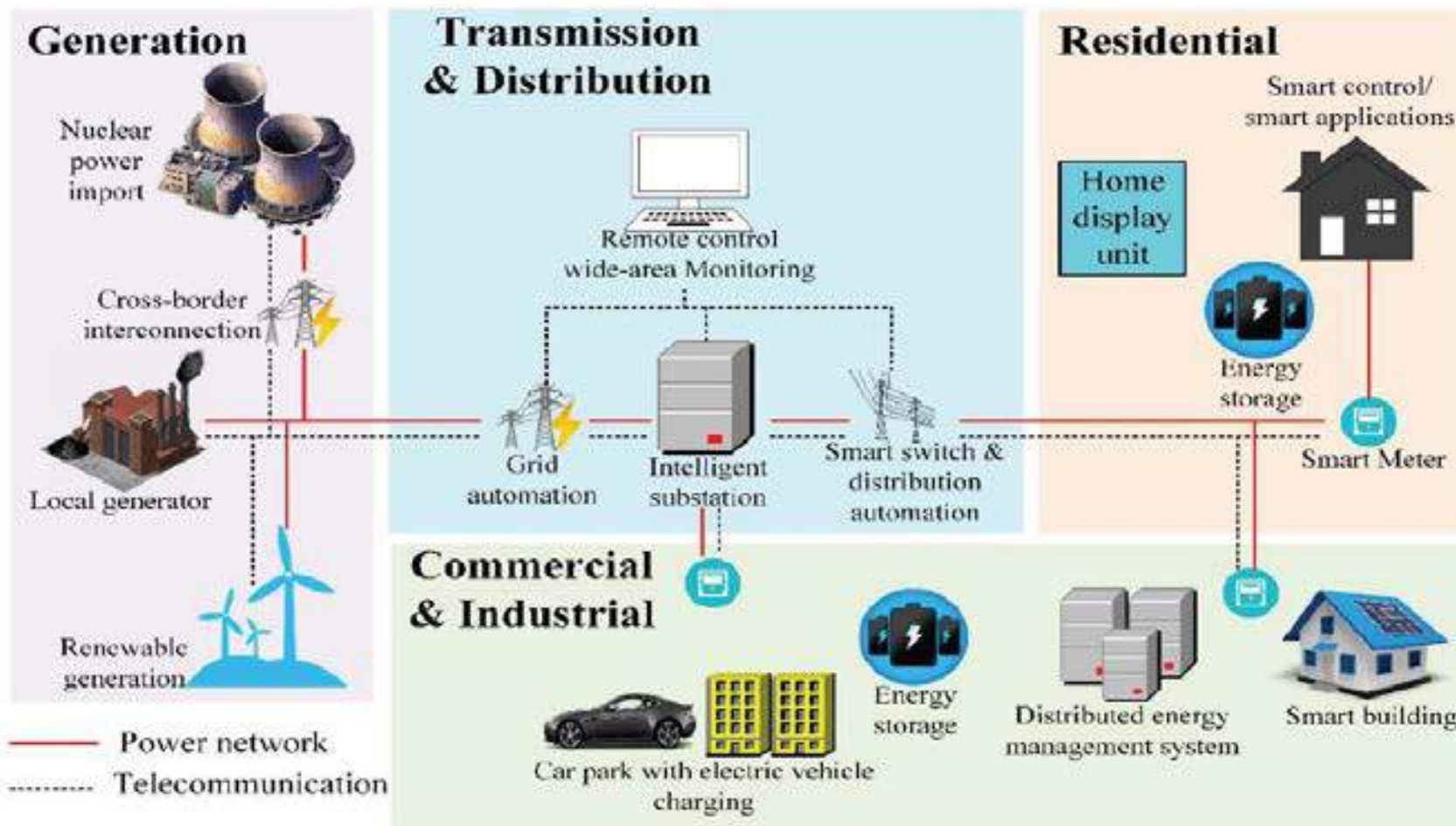
je súčasť energetickej sústavy,
Je energetiky nezávislá a,
tvorí ju vzájomne prepojený súbor zariadení na:

- získavanie,
- prenos,
- transformáciu a
- distribúciu elektrickej energie

až po jednotlivé spotrebiče, vrátane elektrických prípojok a priamych vedení, systémov meracej, ochrannej, riadiacej, zabezpečovacej, informačnej a telekomunikačnej techniky

Infraštruktúra

Source: J. P. Chaves, P. Bhagwat, S. Kundu, S. R. Kumar and T. Gomez, "Smart Grid Replication: Handbook for India," Florence School of Regulation, 2022.

Organizácia

Nasadenie a prevádzka IES v podnikoch a VS na organizačnej úrovni spočíva v zabezpečení nasledujúcich zdrojov/iniciatív:

Organizácia

- Tím energetického manažmentu
- Školenia a rozvoj zručností
- Komunikácia a spolupráca
- Procesná integrácia
- Dátový manažment
- Monitorovanie a hodnotenie KPI
- Riadenie zmien (Change management)
- Kontinuálne zlepšovanie

Ľudia

- ❑ Role predstavujú pohľad na zdroje, ktoré podniky a VS potrebujú na implementáciu a prevádzku IES.
- ❑ Role a zodpovednosti sa môžu líšiť v závislosti od veľkosti podniku alebo organizácie VS, odvetvia a špecifických energetických požiadaviek.
- ❑ Správne rozdelenie úloh, rolí a zodpovedností medzi zúčastnenými stranami má zabezpečiť dosahovanie úspor energií.

Ľudia

- Energetický manažér
- Dátový analytik
- Technickí experti
- IT špecialisti
- Prevádzkový manažér
- Správca budov
- Koordinátor pre zapojenie zamestnancov
- Externí partneri

Transformácia spotrebiteľa, dopravnej spoločnosti

Vízia transformácie:

- ❑ Postupný prechod podniku na elektromobilitu až do 100% všetkých automobilov.
- ❑ Zabezpečenie dodávky elektriny z vlastných obnoviteľných zdrojov.
- ❑ Zabezpečenie stabilnej dodávky elektriny ako kľúčového zdroja pre prevádzku.

Transformácia spotrebiteľa, dopravnej spoločnosti

Piliere transformácie:

- ❑ **P:** Zvolenie spôsobu iteratívneho zlepšovania procesov pre zavádzania elektromobility. Následne budovanie fotovoltaických zdrojov a následne riešenie agregácie a vyrovňovania odchýlky siete
- ❑ **D:** Zber a analýza dát – modelovanie plánovaných výsledkov pri návrhu. Doplnenie a vyhodnotenie nových dát. Výpočty potrebnej rezervovanej kapacity. Modely návratnosti.
- ❑ **A:** Aplikácie a výpočty na priebežné ekonomické vyhodnocovanie. Aplikácie na meranie odberov a automatizáciu riadenie spotreby, nákup a predaja elektriny, prípadne aj s podporou AI.
- ❑ **I:** Nabíjacie stanice, elektromobily, fotovoltaické elektrárne, HW na meranie a zber dát.
- ❑ **O:** Zmluvne ošetrovanie pripojenia fotovoltaiky pre prevádzku v distribučnej sieti. Zavedenie rozvozových smereň a času na nabíjanie automobilov.
- ❑ **L:** Školenie vodičov, Práca so zamestnancami, PR na sociálnych sieťach

Ľudia

Procesy

Organizácia

Dáta

Infraštruktúra

Aplikácie

Transformácia výrobcu elektriny z obnoviteľných zdrojov

Vízia transformácie:

- ❑ Zabezpečenie ekologického zdroja elektrickej energie.
- ❑ Zníženie nákladov na vlastnú spotrebu podniku.
- ❑ Dlhodobé výnosy z výroby a predaja elektriny z obnoviteľných zdrojov.

Transformácie obchodovania s elektrickou energiou

Vízia transformácie:

- ❑ Sprístupnenie flexibilných obchodných modelov pre trh z elektrickou energiou v rámci SR.
- ❑ Podpora flexibility zdieľania, agregácie a vytvárania energetických komunít.
- ❑ Zapojenie aj malých a stredných spotrebiteľov / výrobcov.

Transformácie obchodovania s elektrickou energiou

Piliere transformácie:

- ❑ **P: Príprava procesov vychádzajúcich z požiadaviek EU s renomovanou poradenskou Procesyňnosťou.**
- ❑ **D: Identifikácia dátových tokov. Určenie spôsobu merania a štruktúr na výmenu dát.**
- ❑ **A: Obstaranie dodávky aplikačného software (veľmi špecifická oblasť).**
- ❑ **I: Návrh a realizácia upgrade a doplnenia potrebnej infraštruktúry vyplývajúcej z predošlých pilierov.**
- ❑ **O: Zapracovanie organizačných zmien do legislatívy a regulačného rámca.**
- ❑ **L: Propagácia nového riešenia, Školenia a podpora používateľov.**

Ľudia

Organizácia

Infraštruktúra

Aplikácie

Digitálne a zelené zručnosti pre
klúčové povolania vo vzťahu k

*Inteligentným energetickým
systémom*

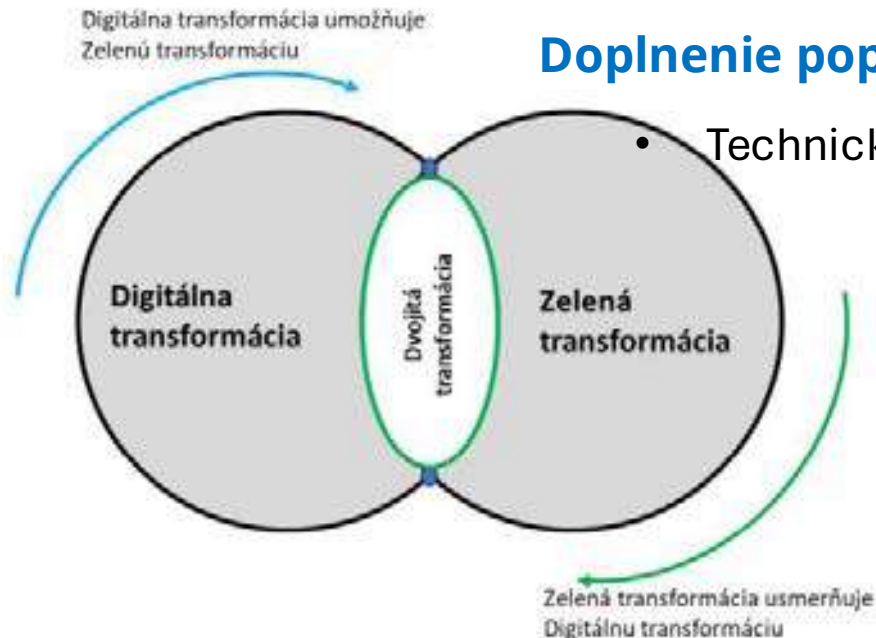
Digitálne a zelené zručnosti IES

Novo vznikajúce pracovné zaradenia v energetike:

- Energetický manažér
- Dátový analytik

Doplnenie popisu existujúcich pracovných zaradení:

- Technický expert

Digitálne zručnosti pre kľúčové povolania:

Energetický manažér

<i>Rola/ povolanie</i>	<i>Spracovanie dát a práca s informáciami – úroveň/popis</i>	<i>Komunikácia a spolupráca – úroveň/popis</i>	<i>Tvorba digitálneho obsahu – úroveň/popis</i>	<i>Kybernetická bezpečnosť – úroveň/popis</i>	<i>Stratégie riešenia problémov – úroveň/popis</i>	<i>Celková minimálna požadovaná úroveň – digitálne zručnosti</i>
<i>Energetický manažér (ISCO – povolanie neexistuje, spadá do kategórie Riadiaci pracovníci (manažéri) v špecializovaných službách inde neuvezení)</i>	<i>B2.1 Dokáže uplatniť rôzne stratégie vyhľadávania a filtrovaní digitálneho obsahu a z viacerých hľadísk analyzovať, kategorizovať a hodnotiť dáta.</i>	<i>B1.2 Dokáže korigovať spôsob a prostriedky komunikácie, odhaľovať jednoznačné prejavy manipulácie a viesť spolupracovníkov ku korektnému správaniu sa v digitálnom prostredí.</i>	<i>B1.2 Pri práci s digitálnym obsahom dokáže z viacerých hľadísk posúdiť vhodnosť funkcií zvoleného nástroja a dodržiava licencie a autorské práva.</i>	<i>B1.2 Dokáže koordinovane zabezpečiť komunikáciu v prípade bezpečnostného incidentu v súlade s vnútornými nariadeniami zamestnávateľa a predchádzať reputačným rizikám v digitálnom prostredí.</i>	<i>B2.1 Dokáže správne používať základné funkcie digitálnych nástrojov a pri riešení rutinných pracovných problémov vyskúšať odporované postupy.</i>	<i>B1.2</i>

Zelené zručnosti pre kľúčové povolania:

Energetický manažér

<i>Rola/povolanie</i>	<i>Spracovanie dát a práca s informáciami – úroveň/popis</i>	<i>Komunikácia a spolupráca – úroveň/popis</i>	<i>Vyhodnotenie environmentálnych rizík a prevencia – úroveň/popis</i>	<i>Riešenie problémov udržateľnosti – úroveň/popis</i>	<i>Celková minimálna požadovaná úroveň – zelené zručnosti</i>
<i>Energetický manažér (ISCO – povolanie neexistuje, spadá do kategórie Riadiaci pracovníci (manažéri) v špecializovaných službách inde neuvedení)</i>	<i>B1.2 Dokáže samostatne analyzovať modely pracovných procesov, posúdiť ich hospodársky a environmentálny vplyv a rozhodnúť sa pre najvhodnejšiu alternatívu.</i>	<i>B1.2 Dokáže v pracovnej situácii porozumieť konaniu spolupracovníkov, posúdiť jeho environmentálne dôsledky a motivovať ich k udržateľnému správaniu.</i>	<i>B1.2 Dokáže v krátkodobom a strednodobom plánovaní zohľadniť environmentálne riziká, vyskúšať a vyhodnotiť nové postupy, ktoré budú viesť k environmentálne udržateľným zmenám v pracovných návykoch.</i>	<i>B1.2 Dokáže v kontexte zelenej transformácie analyzovať novú pracovnú situáciu, obhájiť a aplikovať jednoduchú stratégiu na riešenie nových úloh.</i>	<i>B1.2</i>

Zhrnutie cieľov seminára – odporúčenia ďalšieho postupu

Prínosy DT pre IES

- ❑ Zvýšená efektivita a produktivita
- ❑ Úspora nákladov
- ❑ Udržateľnosť a súlad s predpismi
- ❑ Zlepšené rozhodovanie
- ❑ Prevádzková odolnosť
- ❑ Zlepšená konkurenčná výhoda

Zoznam rizík DT pre IES

- ❑ Bezpečnosť ukladania údajov
- ❑ Nedostatok dôvery, **spoľahlivosť a účinnosť IES**
- ❑ Nedostatok podpory vrcholového manažmentu
- ❑ Odpor voči zmenám **zo strany stredného manažmentu a kľúčových zamestnancov**
- ❑ Nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily
- ❑ Nedostatočná sieťová infraštruktúra a kybernetická bezpečnosť

Zoznam odporúčaní

- ❑ **Na tejto konferencii získať** informácie o možnostiach financovania interných projektov z Plánu obnovy Štrukturálnych fondov (PSK) a iných zdrojov
- ❑ Požiadať o vykonanie auditu digitálnych zručností prostredníctvom služby Meranie digitálnej zrelosti ľudského kapitálu.
- ❑ V rámci stratégie podniku:
 - a. aktualizovať víziu pre energetický manažment,
 - b. stanoviť priority na riešenie identifikovaných problémov energetického manažmentu.

Diskusia

Hodnotenie seminára

Hodnotenie seminára zo strany
účastníkov - poobedná časť

Digitálna
koalícia

**DIGITÁLNA
BUDÚCNOSŤ**

Ďakujem za pozornosť

Peter Balco

peter.balco@fm.uniba.sk

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Digitálna
koalícia